

pozneje razgrejejo, v jeseni pa poprej razhladijo kakor lahke in rahle zemljiša.

Če je jesensko vreme slabo, naj poseje kmetovavec — če sicer zamore to storiti — rahle in suhe zemljiša z ozimino, težke zemljiša pa z jarim žitom.

Po tih vodilih naj se ravná umni kmetovavec! Ne moremo pa zamolčati, da pri setvi, ljubi kmetje, imate veliko praznih vér; de gledate na posebne ure, dneve, tedne in čase, in de vam je za vse to večí skerb, kakor za dobro sème. Nekatere sèmena sejete o mlaji in se jih ne upate sejati o šipu; druge sejete o šipu, pa ne o mlaji. Nekteri se celó po svetnikih ravnajo in pravijo: „ta dan je dobro to sème sejati, pa škodljivo, ako bi se kako drugo sejalo“. Povejte mi: v kakošni zavezi je ta ali uni svetnik z vašimi deli na njivah, travnikih in po vertih? Ako bi potrebno bilo, na vse to gledati, bi nas bil ljubi Bog, ki nam vsakdanji kruh daje, gotovo tudi tega podučil, kakor nas je podučil v drugih rečéh. Ljubi Bog pa nam ni nikjer ne ene čerke razodel, de bi bilo dobro ali škodljivo na dneve ali mesce pri setvi gledati, veliko več nas milostljivi Bog po modrim Salomonu drugači uči rekoč: „Ki na veter gleda, ta ne seje, in ki oblake ogleduje, ta ne žanje“.

Če si pa ravno vse svoje delo pri setvi dobro opravil, vunder iz sèmena nič ne bo, ako ga Vsi-gamogočni ne blagoslovi, kakor sv. Pavel govori: „Ne ta, ki sadi; tudi ne ta, ki zaliva, je kaj, ampak Bog, ki rast daje.“ — Vsejano sème potrebuje vse po pravi primèri sonca in dežja: to pa dati, stoji le pri Bogu!

(Dalje sledi.)

Gòle bučnice.

Poljske buče dajo dobro pičo za živino vsaciga plemèna; pa so tudi v jéd za ljudi dobre. V več krajih, takó tudi pri nas, pa tudi olje iz bučniga sèmena (bučnic) stiskajo. Iz tréh bokalov zlušenih jedric se bokal olja dobí. Bučnice lušiti pa je sitno in dolgočasno delo; bolehnim ljudém, tudi otrokam — če ravno niso dosti boljši kakor miši — je to delo nar bolj primérjeno. — Pred dvéma létama nam je nek popotnik jako vstregel, ki nam je ene zerna gòlih bučnic — to je bučnic brez lušin — popustil. Te buče so nam že dvé léti lepo dozorele, in se od dozdanjih nič ne ločijo. Ko se nam bo seme pomnožilo, bomo radi na vsak pripraven kraj buče sadili, po ti poti pičo za živino množili, si olja za domačo potrebo dovelj pridobili, in si marsikteri kraj-carček, ki ga zdaj za laško olje izdamo, prihranili.

Častiti c. k. kmetijski družbi podám ponižno pol kòpe tacih pešká, ki se pri nas práv dobro obnašajo. *) P. Musi.

Še nekatere čudne,

pa večidel žalostne skušnje zastran krompirja tudi v Postojnski kresii léta 1847.

Kér so nekteri naših Ipavcov že začéli gnoj voziti za krompir, me to napélje, vam povedati, de se je lani po vsi naši kresii ravno taka, pa še veliko hujsi krompirju péla, kakor na Gorenškém po oznanjenji gosp. Selčana v 48. listu pretečeniga tečaja Novíc razglašenim. Nekteri Ipavci sadijo krompir, če je le mo-

*) Lepa hvala za poslani dar. Pri ti priliki damo na znanje, de si bo za prihodnjo spomlad mlajši gospod Ferdinand Šmidt v Šiški nad Ljubljano zalogo nar koristniših žitnih, travnih, drevskih, sočivnih sèmen napravil, ktero bo v Novicah oznanil, de bojo naši bravci, ki tacih sèmen potrebujejo, vedili, kje jih imajo iskati. Tudi sème pohvaljenih gòlih bučnic se bo pri njem dobilo. Vredništvo.

goče, že svečana ali vsaj précej sušca mesca, in zgodaj vsajen krompir je bil do zdaj pri nas še zmirej nar boljši in gnjilíne obvarovan. Ravno lani ga je bil sicer že vsajeniga še tak hud mraz zadel, de je zemlja zmerzovala, in mislili smo, de je vsajeni krompir za-veržen, pa práv nič mu ni škodovalo; veselo je kalil in rasel, pa tudi bogato in zdravo rodil. Sadijo ga vselej na vpríčo pognojeno lého pod cèpón, in tako ne pride tolíko globoko pod zemljo, kakor tam, kjer ga pod brazdo pometvajo. Cèpón je ene sorte matika, pa ne na okroglo, ampak naravnost oster. Dva delaveca to delo práv naglo opravljata; močnejši na versto mahne z cèpónam in perzdigne nekoliko perst, šibkejši pa iz kòška ali iz cajne kèrhelj krompirja za njim pod cèpón verže, uni ga izmakne in krompir je že zadosti zasut, in vséka berž drugo jamico i. t. d.

Kar ga je bilo tedej zgodaj sajeniga, je bil zdrav in dober *), kar ga je bilo pa pozneje, maliga in véliciga travna sajeniga, je bil po Ipavskim zlo, okoli Postojne, po Vremškém, po hribih i. t. d. pa popolnoma bolán, de se jim bo še za sème majalo. To léto je bila tedej njegova gnjilína v naši kresii veliko hujsi (skorej bi rekel popolnoma), kakor poprejšnje, in vunder ni bilo več toliko kričanja in zdihovalja, kakor poprej; nekaj zató, kér so se ljudjé nadloge že nekoliko privadili, nekaj pa zató, kér ga že zavoljo pomanjkanja sèmena niso mógli, ali pa si še tudi nisa upali, ga tolíko saditi, kakor popred, ampak obsejali so tudi Pivčani in Rovtarji svoje boljše njive, ktere je popred krompir v posesti imél, z drugim žitom. Poskusili so tudi turšico, ktera se jim je précej lani, desiravno ni bilo posebno toplo polétje, tako dobro prikupila, de je mende ne bodo več popolnoma s svojih zemljiš pregnali; in takó bo mende modri nebeški Oče s silo ljudém oči odperl in jih modrejšiga kmetijstvovanja navadil, zakaj on gotovo hoče, de naj kmeč več plémén žita séje, ne pa sam krompir, ali vsaj ne preveč, kakor so okoli Postojne, hribovci i. t. d. delali, in tako desetnikam, kér so jim desetno krompirja sploh odrekli, krivico, pa tudi sebi mnogo škodo napravljali. Kdor je kmetijsko kemijo pazljivo bral, že vé, de sam krompir človeku ne tekne dobro, de ga le z drugimi rečmi vred želodíc popolnoma prekuhati zamóre; potlej so si med drugim tudi to škodo s preobilnim sajenjem krompirja delali, de so žita le malo pridelovali, krompir pa, kér ga je bilo preveč, so v Terstu in v Reki práv po nič prodajali, véasih po goldinarji, véasih clo le po 40 kraje-cent, in tako tedej niso imeli ne robe, ne denarja, truda pa vender na cente ljudjé in živina.

(Konec sledi.)

Od konjskiga mesa.

Ljube Novice! marsiktero vražo ste že iz Slovenskiga pregnale, in marsiktera neumna véra je šla po Vaših jasnih podukih rakam žvižgat. Vam gré tudi zasluga, de konjsko meso ne bo dalje zaničevano ostalo, ampak de se bo, če je sicer zdravo in lepo, prihodnje v prid obračalo. Perva pojedina konjskiga mesa je bila v Krajnji 13. dan svečana. Hvala gospodam, ki so prvi na Krajskim zastarano neumno misel, de konjsko meso ni za jed dobro, prekucnili in pokazali, de je dobro. Stara govoricca je v Krajnji: „V Naklim so konja zaklali, v Krajnj pa kolíne poslali“, zdej pa, pravi naš slavni pesnik Dr. Prešerin, bomo rékli: „V Krajnji smo konja pobili, v Naklo pa kolíne vernili.“ In tako se bojo zamogli zdej Krajnci z Naklačani pobolati.

*) Tak zgodaj vsajen krompir je že o svetim Jakobu, ali vsaj kmalo po tem zrel, in za njim še répo sejejo, pa brez ji gnojiti. Pisatelj.